

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

**Дитина – це сонце, навколо
якого
мають обертатися всі засоби
навчання.**

**Учитель повинен створювати
лиш атмосферу,
в якій дитина має можливість
висловлюватись.**

Ш. Амонашвілі

Інтерактивна модель навчання -

це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, мета якої створити найсприятливіші, комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуватиме свою успішність, інтелектуальну спроможність.

За допомогою інтерактивних технологій діти вчать:

*Слухати іншу
людину*

*Формувати
власну думку*

*Аргументуват
и
і
дискутувати*

*Доводити
свою
точку зору*

*Розвивати
навички
самостійної
роботи*

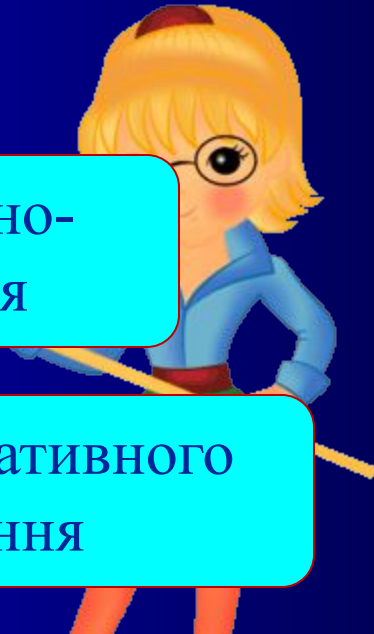
Класифікація інтерактивних технологій навчання

Технології кооперативного навчання

Технології колективно-групового навчання

Технології ситуативного моделювання

Технології опрацювання дискусійних питань

Інтерактивні технології кооперативного навчання (навчання здійснюється в парах чи групах)

- робота в парах;
- два-чотири-всі разом;
- ротаційні (змінні) трійки;
- два-чотири -всі разом;
- карусель;
- робота в малих групах;
- акваріум.

Кар
усе
ль”

Акв
арі
ум”

Робота в парах

- - ефективна на початкових етапах навчання;
- - розвиває навички спілкування, вміння висловлюватися, переконувати, вести дискусію;
- - розвиває вміння пристосуватися до роботи в групах.

Ротаційні (змінні) трійки

- **Мета використання** Сприяє активному, ґрунтовному аналізу й обговорення нового матеріалу.
- **Організація роботи:**
 1. *Об'єднати учнів у трійки та запропонувати дати відповідь на запитання, з метою обговорення нового матеріалу;*
 2. *Після короткого обговорення “ перші ” та “ другі ” номери переходять до інших трійок і там обговорюють інші питання.*
 3. *Змінюються трійки стільки разів, скільки є запитань.*

Карусель

- **Мета використання** для обговорення гострої проблеми з протилежних позицій, для збирання інформації з певної теми, для перевірки знань, для розвитку вмінь аргументувати власну думку.
- **Організація роботи:**
 1. Діти сідають у два кола – внутрішнє та зовнішнє, обличчям один до одного. Внутрішнє нерухоме, зовнішнє – рухоме.
 2. Учні зовнішнього кола виконують завдання, поставлені перед ними учнями, що сидять навпроти.
 3. За сигналом вчителя учні зовнішнього кола пересуваються на стілець праворуч.
 4. Всі учні мають пройти все коло, виконуючи поставлені завдання.

Акваріум

- **Мета використання:** розвиток спілкування, вдосконалення вміння дискутувати.
- **Організація роботи:**
 1. Об'єднати учнів у 2-3 групи та ознайомити із завданням.
 2. Запропонувати одній із груп сісти в центрі класу і утворити коло.
 3. За командою розпочати обговорення проблеми. Решта учнів спостерігають, не втручаючись у роботу групи.
 4. По завершенню відведеного часу група повертається на свої місця. Вчитель ставить запитання класу про роботу групи та вирішення нею завдання.
 5. Місце в “ акваріумі ” займає інша група, яка обговорює іншу ситуацію.

Технології колективного – групового навчання

- *(передбачають одночасну спільну роботу всього класу)*
- “ Мікрофон ”
- “ Незакінчені речення ”
- “ Мозковий штурм ”
- “ Навчаючи – вчуся ”
- “ Ажурна пилка ”

Мікрофон

- **Мета використання:** надання можливості кожному учневі щось швидко сказати, висловлюючи свою думку.
- **Організація роботи:**
 1. Повідомлення проблеми класові.
 2. Надавати учням слово по чергово, передаючи “ мікрофон “. Говорити має право лише той, у кого “ мікрофон ”.
 3. Повідомлені відповіді не коментують і не оцінюють.

Незакінчені речення

- **Мета використання:** розвиток в учнів зв'язного мовлення, вміння порівнювати власні висловлювання з іншими, відпрацьовувати вміння говорити коротко, але по суті.
- **Організація роботи:**
 1. Чітке повідомлення класові теми, з якої учні будуть висловлюватися.
 2. Формулювання незакінченого речення та пропозиція закінчити його.
 3. Кожен наступний учасник починає свій виступ із запропонованого початку речення.

Можна поєднувати із технологією “Мікрофон”.

Мозковий штурм

- **Мета використання:** колективне вирішення проблеми, пошук варіантів та збирання якомога більше ідей її розв'язання.

- **Організація роботи:**

1. *Визначення проблеми, яку необхідно вирішити та запис її у вигляді питання.*

2. *Запис секретарем ідей, які висловлюють. Приймаються будь-які пропозиції, навіть неймовірні. Висловлювання інших не критикуються і не обговорюються.*

3. *Продовжувати, доки будуть виникати нові ідеї (але не більше 10 – 15 хвилин).*

4. *Обговорення та оцінювання запропонованих ідей.*

Ажурна пилка

- **Мета використання:** вивчення великої кількості матеріалу за короткий час.
- **Організація роботи:**
 1. Підбір індивідуального інформаційного матеріалу для кожного учня.
 2. Об'єднання учнів у групи (домашні) та видача їм матеріалів із завданням.
 3. Вивчення у групі запропонованого матеріалу .
 4. Кожен із домашньої групи стає експертом зі своєї теми у новоутвореній групі.
 5. Кожна група слухає всіх представників домашніх груп і аналізує матеріал загалом.
 6. Після завершення роботи учні повертаються у свої домашні групи і діляться отриманою інформацією.

Навчаючи - вчуся

- **Мета використання:** повторити вивчене та вивчити блок інформації, надаючи учням можливість брати участь у передачі своїх знань однокласникам.
- **Організація роботи:**
 1. Підготувати картки з фактами, що стосуються теми уроку, по одній для кожного учня.
 2. Запропонувати учням ознайомитись з даною інформацією. Після цього учні ознайомлюють з цією інформацією своїх однокласників і одержують інформацію від них.
 3. Учень повинен одночасно говорити лише з одною особою. Коли всі поділились своєю інформацією, то розповідають у класі, про що дізнались від інших.

Технології ситуативного моделювання

Розігрування ситуації за ролями
(“Рольова гра” , “Програвання сценки”,
“Драматургія”)

Технології опрацювання дискусійних питань

“Метод “Прес”;
“Займи позицію”;
“Зміни позицію”;
“Дискусія”.

Метод “Прес”

- **Мета використання:** вчити школярів дискутувати, доводити свою точку зору.

- **Організація роботи:**

1. Роздати учням памятки у яких зазначено чотири етапи методу:

 - Висловіть свою думку, поясніть у чому полягає ваша точка зору (Я вважаю, що... .)

 - Поясніть причину появи цієї думки (... тому що)

 - Наведіть приклади, назвіть факти, що ілюструють ваші докази (..., наприклад,)

 - узагальніть свою думку, зробіть висновок. (Отже, ... таким чином...)

 2. Дати можливість учням спробувати застосувати цей метод до будь-якої проблеми.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА УРОКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

1. МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

- ЕТАП МАЄ НА МЕТІ ЗАЦІКАВИТИ УЧНІВ ТЕМОЮ УРОКУ. ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НАВЧАЛЬНІ ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ, НАОЧНІСТЬ, НЕСКЛАДНІ ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ («МІКРОФОН», «КРИГОЛАМИ» ТОЩО).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕМИ Й ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

- ДОЦІЛЬНО ЗАЛУЧИТИ ДО ЦІЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НЕОБХІДНО ФОРМУЛЮВАТИ ЧЕРЕЗ ВІДПОВІДНІ ДІЄСЛОВА: «ПІСЛЯ УРОКУ УЧНІ ЗМОЖУТЬ...».

3. НАДАННЯ НЕОБХІДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

- ЦЕ МОЖЕ БУТИ МІНІ-ЛЕКЦІЯ, ЗНАЙОМСТВО З ТЕКСТОМ, ВИПЕРЕДЖАЛЬНІ ЗАВДАННЯ. ТУТ МОЖУТЬ БУТИ АКТУАЛІЗОВАНІ ЗНАННЯ, ЯКІ УЧНІ ВЖЕ МАЮТЬ.

4. ІНТЕРАКТИВНА ВПРАВА

- ЦЕ ОСНОВНА ЧАСТИНА УРОКУ І ЗА ЗМІСТОМ, І ЗА ОБСЯГОМ.

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ І РЕФЛЕКСІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

- ПІД ЧАС ЦЬОГО ЕТАПУ УЧНІ ПОВИННІ УСВІДОМИТИ, ЧОГО ВОНИ НАВЧИЛИСЬ НА УРОЦІ, ВИЗНАЧИТИ СВОЄ СТАВЛЕННЯ ДО РОБОТИ Й ОБГОВОРЮВАНОЇ ТЕМИ, ПОРІВНЯТИ СВОЄ СПРИЙНЯТТЯ З ДУМКАМИ ТА ПОГЛЯДАМИ ІНШИХ.

Застосування інтерактивних технологій має багато переваг:

- у роботі задіяні всі учні;

*“Зібратися разом – це початок,
триматися разом – це прогрес,
працювати разом – це успіх”.*

Генрі Форд

- школярі вчаться працювати в групі (команді);

*“Двоє, працюючи разом, досягають більшого,
ніж троє, які працюють окремо.”*

Чарльз Мак Кормик

- формується доброзичливе ставлення до опонента;
- кожна дитина має можливість пропонувати свою думку;
- створюється “ситуація успіху”;
за короткий час опановується багато
нового матеріалу;

- формуються навички толерантного спілкування, вміння аргументувати свою точку зору, знаходити альтернативне рішення проблеми;

“Толерантність, повага, готовність навчатися один від одного – цінності, які є основою для розвитку демократичних держав. Цього треба навчати в школах.”

Марк Герсон

- значно підвищується особистісна роль вчителя – він виступає як лідер, організатор.

Викладання – це мистецтво, а не ремесло – у цьому самий корінь учительської справи. Перепробувати десять методів і виробити свій, переглянути десять підручників і не триматися жодного неухильно – от єдино можливий шлях живого викладання. Вічно винаходити, вимагати, удосконалюватися – от єдиний можливий курс сучасного вчителя.

М.А. Рибникова

Рекомендації щодо використання інтерактивних технологій

на уроках у початкових класах для вчителів

1. Урізноманітнювати структури уроків і методи роботи, відійти від шаблонів.
2. Навчити учнів діяти творчо і самостійно, враховуючи індивідуальні особливості.
3. Поєднувати репродуктивну і пошукову діяльність для забезпечення ефективності навчання.
4. Навчально – виховний процес будувати за принципом діалогу, імпровізації.
5. Використовувати нетрадиційні методи і форми, проводити уроки-спостереження, урок – подорож, урок – захист, урок- рольова гра, урок – диспут, урок – захист власних проектів.
6. Звертати увагу на психологізацію навчання як один із принципів методики навчання.
7. Інтерактивні технології дають змогу створити навчальне середовище, в якому теорія і практика засвоюється одночасно.

ВИСНОВКИ:

Інтерактивні технології:

- дозволяють розв'язати одразу кілька завдань: розвивають комунікативні вміння й навички, допомагають встановленню емоційних контактів між учасниками процесу;
- забезпечують виховне завдання, оскільки змушують працювати в команді, прислухатися до думки кожного;
- знімають нервові напруження, дають можливість змінювати форми діяльності, переключати увагу на основні питання.

*«Мистецтво навчання не в
умінні повідомляти, а в умінні
збуджувати, будити,
оживляти.»*

А.Дистерверг

Список використаних джерел:

1. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П. Критичне мислення: як цього навчати. Науково – методичний посібник. – Х.: Видавнича група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 112 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. – К.: «Початкова освіта», 2011. – 46 с.
3. Інтерактивні технології навчання у початкових класах./Авт. – упор. І. Дівакова. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 180 с.
4. Конопельнюк М.В. Українська мова. 2 клас. І семестр (для шкіл з російською мовою навчання). – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 104 с.
5. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2008. – 96 с.
6. Мозгова Л.М. Українська мова. 2 клас. Розробки уроків. – Х.: Веста, 2010. – 328 с.
7. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1 - 4 класи. - К.: Початкова школа, 2006. - 296 с.
8. Стребна О.В., Соценко А.О. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи. – Х.: Видавнича група «Основа», 2005. – 176 с.
9. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології критичного мислення//Упор. Г.О. Ярош, Н.М. Седова. – Х.: Вид. гр.. «Основа», 2005. – 240 с.
10. Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект/Посібник для вчителів і студентів. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – 220 с.